

PODNIKÁTE ODPOVĚDNĚ? A MŮŽEME TO VIDĚT?

Byznys má generovat zisk. Jistě, ale to nestačí. Je třeba podnikat udržitelně a čeští podnikatelé to vědí. Ukazuje to druhý ročník ESG Ratingu, který se měření udržitelnosti podnikání systematicky věnuje.

ZUZANA KRAJÍČKOVÁ, CEMS, ASOCIACE SPOLEČENSKÉ ODPOVĚDNOSTI

Jedno z nepsaných, ale stále platnějších byznysových pravidel říká, že bez odpovědnosti to v podnikání daleko nedotáhnete. A nemáme teď na mysli odpovědnost vůči akcionářům za dobré finanční výsledky a růst, nýbrž odpovědnost vůči vlastní firmě, jejím zaměstnancům i celému světu za udržitelnost podnikání ve třech klíčových oblastech: **Environmental** (ochrana životního prostředí), **Social** (sociální spravedlnost) a **Governance** (správa & řízení společnosti). Tato „svatá trojice“ odpovědného podnikání se už bezpečně zabydluje i v českém byznysovém slovníku a razí si cestu firemní kulturou podniků od těch nejmenších až po miliardové mezinárodní korporace.

S tím, jak budovat pilíře udržitelnosti, českým firmám od loňského roku pomáhá ESG Rating – první nezávislý komplexní průzkum hodnotící udržitelnost a etické praktiky jednotlivých podniků. Rating vznikl ve spolupráci Asociace společenské odpovědnosti se studijním programem CEMS na Fakultě podnikohospodářské VŠE a jeho partnerem je i český Forbes.

Výsledkem víc než půl roku trvajících průzkumů jsou dva žebříčky – top 10 velkých firem a top 10 malých a středních firem. Letos se do něj zapojilo celkem 135 českých společností, jejichž celkový obrát v roce 2022 dosáhl 1,2 bilionu korun, což představuje podíl na HDP České republiky celkem 17,2 procenta a počet zaměstnanců, který reprezentuje 2,7 procenta aktivní české populace. O zapojení do průzkumu tak

celkově projevilo zájem o 55 procent víc uchazečů než v loňském roce, do sekce velkých společností se přitom zapojilo čtyřicet procent přihlášených, dalších šedesát procent patřilo mezi malé a střední firmy.

„Pro veřejnost i byznysový svět je představení top 10 velkých a malých a středních firem s transparentními a smysluplnými ESG principy cennou informací, zájem o ESG Rating je zároveň důležitým signálem pro český trh. Změny v legislativě a povinný nefinanční reporting jsou za dveřmi a rating firmám nejen ukáže jejich pozici v porovnání s konkurencí, ale těm méně zkušeným či připraveným poslouží jako odrazový můstek a podklad pro další zlepšování. Pro letošní ročník byl navíc dotazník upraven tak, aby více reflektoval relevantní témata pro obě kategorie, protože se mohou lišit. Firmy tak od nás dostanou konkrétní zpětnou vazbu,“ říká Lucie Mádlová, ředitelka a zakladatelka Asociace společenské odpovědnosti.

„Hodnocení firem pomocí ESG Ratingu nám umožňuje ocenit ty společnosti, které mají společenskou odpovědnost jako jednu z hlavních misí svého podnikání. Je důležité podporovat a uznávat ty, kteří se zavázali k etickému, zodpovědnému a udržitelnému podnikání,“ říká k misi ESG Ratingu Hana Wasserburger, ředitelka konzultací společnosti Visa, generálního partnera letošního žebříčku.

Letošní ročník ESG Ratingu se soustředil na kolem 22 témat, do hodnocení se zapojilo deset expertů

na jednotlivé oblasti z Fakulty podnikohospodářské VŠE. V rámci životního prostředí (E) se mimo jiné hodnotilo, jak firma přistupuje k jeho znečištění, spotřebě elektrické energie nebo k odpadovému a vodnímu hospodářství. V rámci kategorie společnost (S) hodnotitelé sledovali přístup firmy k diverzitě, právům zaměstnanců a podpoře komunit, v nichž firma operuje. U správy a řízení společnosti (G) se v průzkumu kladla pozornost zejména na to, jak transparentně firma komunikuje svůj byznys model, vlastnickou strukturu nebo jak efektivně monitoruje rizika spojená s ESG.

„Naše metodika nejen reflektuje nezbytné aspekty ESG, ale je navíc plně v souladu s nastávajícími legislativními požadavky na ESG reportování, jež vstoupí v platnost od roku 2025. Oproti jiným ratingům je také jediná, která zohledňuje rozdíly mezi velkými a SME firmami a funguje jako vzdělávací nástroj, který by měl pomoci menším firmám se s problematikou ESG v rámci vyplňování seznámit. Při hodnocení klademe zvláštní důraz na definici strategií, identifikaci měřitelných ukazatelů výkonnosti (KPIs), stanovení konkrétních cílů a implementaci efektivních projektů a procesů, které umožní těchto cílů dosáhnout,“ říká k metodologii Ladislav Tyll, ředitel CEMS a odborník na podnikové strategie Fakulty podnikohospodářské VŠE.

Které společnosti se letos v ESG Ratingu umístily nejlépe, se dozvíte na následujících stranách. **F**

Jaké jsou silné stránky top dvaceti českých firem letošního ESG Ratingu? Inspirujte se.

TOP 10 VELKÉ FIRMY

1

ČEZ

Skupina ČEZ si stanovila ambiciózní cíle ve všech třech oblastech ESG a transparentně komunikuje svůj postup k jejich naplnění. Zásadním cílem s mezinárodním přesahem je přeměna výrobního portfolia na nízkoemisní do roku 2030 a dosažení klimatické neutrality do roku 2040. Klíčové pro dosažení těchto cílů je posílení role jaderných zdrojů, výstavby OZE a nových technologií v bezemisní výrobě. Do roku 2030 chce mít společnost třicet procent žen v managementu, dále uvádí začleňování a podporu minorit, zaměstnávání osob starších padesáti let či osob s handicapem. ESG nároky má ČEZ také na své dodavatele a svá ESG data za posledních pět let, která jsou externě auditovaná, zveřejňuje v přehledné podobě pro veřejnost na svém webu. Za oblast ESG je zodpovědné představenstvo Skupiny ČEZ. Důležité jsou ale i cíle sociální a transparentní řízení firmy.

2

MONETA MONEY BANK

Banka bodovala velmi vysoko v řadě oblastí ve všech pilířích ESG, zejména pak ve správě společnosti. Nejenže má sama detailní přehled o své uhlíkové stopě, ale usiluje o získání co nejpřesnějších údajů o emisích skleníkových plynů i od svých dodavatelů. Od roku 2021 musejí vyplnit ESG dotazník, který je součástí kritérií při výběru nových dodavatelů. Splnění dalších ESG kritérií Moneta po svých dodavatelích vyžaduje na základě svého veřejně dostupného etického kodexu. V pilíři S se Moneta věnuje zejména diverzitě, rovnosti a inkluzi na pracovišti. Vytvořila komisi pro vedení konstruktivního dialogu mezi zaměstnanci, nejvyšším vedením a dozorčí radou. Úspěšně se jí daří stírat rozdíly v odměňování, ale i rozdíly mezi skupinami zaměstnanců obecně. Například nárok na den volna pro přípravu na svatbu mají všichni zaměstnanci bez ohledu na gender či typ svazku.

3

COCA-COLA HBC

Ve svém ESG pokrývá velmi detailně celou řadu kritérií zejména v pilířích E a G. V oblasti ochrany životního prostředí podrobně sleduje nejen produkci skleníkových plynů, ale také hospodaření s vodou či obaly, což je pro výrobce nápojů klíčové. Dlouhodobě se společností daří snižovat množství odpadu na jeden výrobek. V posledních letech společnost investovala nemalé prostředky do inovací ve výrobě, které vedly nejen k vyšší efektivitě, ale také ke snížení negativních dopadů na životní prostředí. Společnost také směřuje k rovnému zastoupení mužů a žen v managementu. Už v roce 2022 bylo v českém a slovenském managementu, navzdory výrobnímu a logistickému charakteru významné části činnosti, přes 33 procent žen a v nejvyšším managementu 27 procent. Do roku 2025 má skupina Coca-Cola HBC závazek zastoupení mužů a žen v managementu vyrovnat. Firma pravidelně pracuje na vyrovnaném odměňování mužů a žen.

4. VODAFONE

Základní údaje svého ESG výkonu Vodafone zveřejňuje na svém webu, včetně nefinančních zpráv, ročních cílů i ESG strategie do budoucna. Je velmi aktivní zejména v oblasti firemní kultury a transformaci společnosti jako takové. Podniká kroky k tomu, aby do roku 2030 bylo čtyřicet procent žen v seniorních rolích, dvacet procent kolegů a kolegyně zaměstnaných na zkrácený úvazek a čtyři procenta kolegů a kolegyně OZP/OZZ. Velmi dobrých výsledků dosahuje také za úzce nastavený kontakt s dodavateli, zákazníky a dalšími stakeholdery. Vodafone udržuje bezpočet komunikačních kanálů a vyhodnocuje jejich efektivitu či témata, která jednotlivé skupiny řeší. Veřejně dostupné jsou také kodexy, kterými se musí řídit dodavatelé Vodafone.

5. ČSOB

Pro ČSOB je ESG živé téma, které se promítá do chodu celé společnosti – udržitelnost podporuje mimo jiné tím, že zcela či částečně omezuje spolupráci nebo financování subjektů, které nevyhovují principům udržitelného hospodářství. Svými produkty a službami ČSOB podporuje nízkoemisní ekonomiku a i samotným provozem následuje dekarbonizační strategii v souladu s Pařížskou dohodou. ČSOB se věnuje také otázkám diversity a narovnává kariérní příležitosti pro muže, ženy i minority. Například gender pay-gap v ČSOB v uplynulých letech stabilně klesá a loni činil pouze něco málo přes dvě procenta. V Česku přitom podle nejnovějších statistik rozdíl mezi ohodnocením mužů a žen přesahuje i šestnáct procent.

6. KOMERČNÍ BANKA

Aktuálně třetí největší banka v Česku má propracovanou ESG strategii, kterou re-spektují i její dodavatelé. Jak se jí daří naplňovat záměr dosáhnout uhlíkové neutrality do roku 2050, lze sledovat na jejím webu. V oblasti firemní kultury se zaměřuje zejména na genderovou vyváženost, rovné odměňování, inkluzi a zvyšování povědomí o výhodách diverzity. Zavazuje se ke zvyšování podílu žen v nejvyšším vedení společnosti a ke snižování nerovnosti v odměňování. Komerční banka pomáhá ženám skloubit práci a péči o rodinu. Má efektivní strategii, jak podpořit ženy v návratu do pracovního procesu po rodičovské dovolené. Matkám také banka poskytuje finanční příspěvek a následně jim nabízí možnost zkrácených úvazků.

7. ALBERT

Jeden z největších tuzemských potravinářských řetězců adresuje ESG témata napříč pilíři, neaktivnější je v oblasti životního prostředí. Zejména ve svých prodejnách činí celou řadu opatření a inovací vedoucích k nižší spotřebě energií, a tudíž nižší uhlíkové stopě. Albert je v ČR dlouhodobě průkopníkem ve snižování množství neprodaných potravin. Těch loni bylo zhruba jedno procento. Čím dál více jídla daruje. Potravinovým bankám by letos podle propočtů řetězce mělo jít přes tři tisíce tun. Potravinu nevhodné k darování lidem putují například zvířatům jako krmení, k biozpracování či na kompost.

8. LETIŠTĚ PRAHA

Největší české letiště se problematikou ESG zabývá řadu let. S měřením a snižováním své uhlíkové stopy začalo v roce 2009 a nyní motivuje ke stejným krokům i své obchodní partnery. Celá oblast životního prostředí je důležitou součástí celofiremní strategie ESG, kde tvoří její podstatnou část. V oblasti S Letiště Praha skóruje za vstřícný přístup k blízkému okolí, které finančně podporuje formou grantových programů i nefinanční výpomocí prostřednictvím zapůjčení techniky i odborníků na různé údržbové práce. Důraz klade na otevřenou komunikaci a spolupráci, a to i s odbory, vzdělávacími institucemi a studenty. Ta je prosazována i v oblasti G, kde má Letiště Praha nastaven vysoký standard etiky podnikání uvnitř společnosti a usiluje o jeho přenesení dál do celého obchodního řetězce.

INZERCE

9. VEOLIA

Veolia oficiálně adresuje otázky životního prostředí a emisí skleníkových plynů od roku 2010. V teplárnách nahrazuje uhlí alternativními palivami a stále více tepla získává také z odpadních vod. Spotřebu energie společnosti skupiny Veolia zveřejňují ve výročních zprávách. Monitorují také úniky vody a inovují systémy jejich detekce a čištění. Skupina se v rámci svých aktivit zabývá i recyklací plastů, popelovin a dalším využitím čistírenských kalů v zemědělství. V pilíři S vyčnávají CSR aktivity – prostřednictvím svého nadačního fondu Veolia dlouhodobě finančně podporuje aktivity zaměřené na zadržování vody v krajině, na rozjezd podnikání či pro zlepšení života seniorů.

10. HYUNDAI

Česká pobočka korejské automobilky vnímá důležitost ukotvení ESG nejen ve svém provozu, ale zhotovuje si i důkladnou ESG analýzu svých dodavatelů, přičemž s výsledky nadále pracuje. Právě ESG dodavatelského řetězce je jedna z klíčových oblastí nefinančního reportingu, na kterou je kladen velký důraz. Firma také podrobně monitoruje dopady svého provozu na životní prostředí, sociální standardy a transparentnost řízení. Navíc mají být provozy automobilky do roku 2040 uhlíkově neutrální.

Pro téměř polovinu Čechů je udržitelnost podstatný faktor při rozhodování o nákupu.

VISA

TOP 10

MALÉ A STŘEDNÍ FIRMY

1

MEGA

Mega podniká v oboru průmyslových separačních technologií, technologií povrchových úprav materiálů a ekologických služeb. V oblasti E měří množství emisí CO₂, které její provozy produkují, a má strategii, jak a o kolik lze emise v čase snižovat. Monitoruje spotřebované energie a přechází na obnovitelné zdroje. Mega spolu se zaměstnanci také podporuje aktivity, které mají pozitivní dopad v místě podnikání firmy. V uplynulých letech šlo například o sportovní či kulturní akce, případně revitalizace veřejných prostranství. Aktivně nabízí také stáže studentům.

2

SONNENTOR

Výrobce bioproduktů má udržitelnost, včetně technických témat, do svého fungování důkladně zaintegrovanou a zevrubně se věnuje materiálním tématům ve svém odvětví. Již druhým rokem ve své české pobočce monitoruje množství produkováných skleníkových plynů a má vypracovanou veřejně dostupnou dekarbonizační strategii, což je u firem této velikosti v ČR unikátní. Elektrickou energii odebírá výhradně z obnovitelných zdrojů a část spotřeby pokrývá z vlastní produkce. Teplo čerpá z geotermálních vrtů či z biologického odpadu vznikajícího ve vlastní výrobě. Firma adresuje také řadu oblastí z pilíře S – zaměstnává lidi se zdravotním postižením, nabízí zkrácené úvazky a podporuje neziskové organizace.

3

NOBILIS TILIA

Producent biokosmetiky v pilíři E boduje zejména v udržování vody v krajině a v hospodaření s ní. Čerpá ji z vlastních zdrojů, sám ji upravuje i čistí. V některých částech firmy, kde není potřeba pitná voda, využívá tzv. šedou vodu. Firemní kultura se vyznačuje nadpolovičním zastoupením žen v managementu a otevřeností k zaměstnávání minorit i všech věkových skupin. Firma také investuje do zvelebování místa svého působení a pořádání akcí pro místní obyvatele.

4. KONSIT

Stavebněinženýrská společnost je v procesu zavádění dekarbonizační strategie na základě dat o své uhlíkové stopě. V oblasti G boduje ve sféře obchodní etiky – má veřejně dostupný etický kodex a proškolené zaměstnance. Své dodavatele zavazuje řídit se kodexem smluvně. Kodex se věnuje také otázkám inkluze, diskriminace a rovnosti nehledě na pohlaví, věk, gender, náboženství apod. Firma také vychází pracovníkům vstříc a umožňuje pracovat na zkrácené úvazky či dohody, pokud jedinec například kvůli výchově dítěte nemůže pracovat na plný úvazek.

5. PORTU

Investiční platforma boduje zejména v ochraně dat a snižování rizik jejich zneužití. Velmi aktivní je také v kultivování prostředí, ve kterém podniká. Pravidelně provádí například průzkumy investiční gramotnosti v Česku a na Slovensku a účastní se vzdělávacích či osvětových iniciativ zaměřených na osobní finance a finanční gramotnost české společnosti. Portu nabízí také odpovědná portfolia, díky kterým mohou investoři zhodnocovat své peníze společensky odpovědným způsobem. Své pracovníky Portu motivuje k ekologickému chování a podporuje rovné příležitosti pro všechny bez ohledu na pohlaví, gender či smýšlení. Aktivně řeší také rozdíly v ohodnocení mezi pracovníky.

